

УДК: 378.147.016:615.1/3].046-021.68

ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНОЇ ФАРМАЦІЇ НА ФАКУЛЬТЕТІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

д. мед. н., Білай І. М., д. мед. н., Дарій В. І., к. мед. н., Красько М. П.,
к. фарм. н., Демченко В. О., к. фарм. н., Остапенко А. О.

Запорізький державний медичний університет, Україна, м. Запоріжжя

Викладання клінічної фармації на факультеті післядипломної освіти провізорів вимагає постійного вдосконалення освітнього процесу. Спеціалісти повинні покращувати свої знання з клінічної фармації на протязі своєї професійної діяльності, а також при проходженні інтернатури та курсів підвищення кваліфікації провізорів. В статті наведені дані щодо організації навчального процесу з клінічної фармації та приведені пропозиції щодо вдосконалення викладання даної дисципліни на факультеті післядипломної освіти.

Ключові слова: викладання клінічної фармації, післядипломна освіта.

Белай И. М., Дарий В. И., Красько Н. П., Демченко В. О., Остапенко А. А. Преподавание клинической фармации на факультете последипломного образования / Запорожский государственный медицинский университет, Украина, г. Запорожье

Преподавание клинической фармации на факультете последипломного образования провизоров требует постоянного совершенствования образовательного процесса. Специалисты должны улучшать свои знания по клинической фармации на протяжении своей профессиональной деятельности, а так же при прохождении интернатуры и курсов повышения квалификации провизоров. В статье приведены сведения по организации учебного процесса по клинической фармации и приведены

предложения по совершенствованию преподавания данной дисциплины на факультете последипломного образования.

Ключевые слова: преподавание клинической фармации, последипломное образование.

Bilay I. M., Dariy V. I., Krasko M. P., Demchenko V. O., Ostapenko A. O. Teaching clinical pharmacy on postgraduate faculty / Zaporizhzhia State Medical University, Ukraine, Zaporizhzhia.

Teaching clinical pharmacy on postgraduate faculty to pharmacists requires constant improvement of the educational process. Professionals need to improve their knowledge of clinical pharmacy through their professional work, and on the courses of improvement classification pharmacist. The article provides information of the organization of clinical pharmacy educational process and provides suggestions for improving the teaching of this discipline on postgraduate faculty.

Keywords: teaching clinical pharmacy, postgraduate education.

Головним завданням курсу клінічної фармації є ознайомлення провізорів-інтернів з принципами медикаментозної терапії окремих нозологічних груп захворювань, що сприяє підвищенню професійної компетентності цих фахівців, формуванню в них широкої ерудиції. Така система підготовки сприяє більш раціональній організації роботи аптечної мережі, яка відіграє велику роль у забезпеченні ефективного і безпечного використання лікарських препаратів у практиці лікування хворих.

Клінічна фармація вивчає фармацевтичну опіку при застосуванні насамперед безрецептурних лікарських засобів, основні принципи і напрями проведення медикаментозної терапії окремих захворювань. Вона базується на експериментальних даних і теоретичних положеннях фармакології, медико-біологічних наук, а також на фактичному матеріалі клінічних дисциплін.

Метою цієї роботи є висвітлення шляхів удосконалення викладання деяких питань клінічної фармації для провізорів-інтернів та слухачів курсів підвищення кваліфікації на факультеті післядипломної освіти.

У процесі вивчення клінічної фармації на основі теоретичного матеріалу, отриманого на кафедрах фізіології, патології, біохімії, мікробіології, фармакології, поєднуються знання по етіології, патогенезу основних нозологічних одиниць з принципами їх медикаментозної терапії. За час навчання вони засвоюють на пізнавальному рівні основні методи клінічного обстеження хворих, загальну симптоматологію і синдромологію найбільш поширених захворювань, знайомляться з загальними принципами побудови діагнозу. Реалізація цих та інших завдань, які стоять перед курсом клінічної фармації, дозволяє провізорам-інтернам та слухачам курсів підвищення кваліфікації засвоїти науково обгрунтовані принципи застосування медикаментів, які сприятимуть усуненню недостатньої компетенції провізорів в області фармакотерапії, а також підвищить ефективність терапії і зменшить ризик, пов'язаний з комплексним використанням лікарських засобів. Крім того, подібна підготовка фахівців повинна передбачати їх активну участь у створенні нових та удосконаленні традиційних схем фармакотерапії.

Позитивними сторонами викладання клінічної фармації є також введена курація хворих та написання протоколу з вивчення ефективності та безпеки фармакотерапії, демонстрація тематичних хворих.

У процесі практичної роботи провізори-інтерни та слухачі курсів підвищення кваліфікації, аналізують і зіставляють теоретичні знання, отримані з даної теми в період вузівської підготовки в курсі фармакології та з суміжних дисциплін з практичним аналізом побічних ефектів досліджуваних препаратів. При цьому особливу увагу необхідно звернути на зв'язок виявлених побічних ефектів з клінічним статусом пацієнтів, дозою, способом введення, особливостями фармакодинаміки

досліджуваного препарату. При проведенні практичного заняття на конкретних історіях хвороби аналізуються принципи корекції побічних ефектів лікарських засобів. Хід заняття і отримані результати провізори-інтерни та слухачі курсів підвищення кваліфікації занотовують у протокольний робочий зошит. Наш досвід показує високу ефективність і корисність, запропонованих методів тестового контролю знань з клінічної фармації. Позитивним є і те, що студенти при навчанні на фармацевтичному факультеті мають більше годин на вивчення клінічної фармакології та клінічної фармації, ніж студенти медичного факультету. У нас є послідовність і спадковість у викладанні клінічної фармації, фармакології та клінічної фармації провізорам-інтернам, а також на курсах удосконалення провізорів. Дуже велике значення мало й те, що наші провізори-інтерни та слухачі курсів підвищення кваліфікації користувалися навчально-методичними посібниками по клінічній фармації, розробленим відповідно до нової програми, затвердженої в 2011 році. Навчальний процес завершується оформленням протоколу з вивчення ефективності та безпеки фармакотерапії та його захистом. Наприкінці очного циклу провізори-інтерни проходять тестування за програмою «Елекс» та співбесіду. У нас є список 120 екзаменаційних питань з клінічної фармації, включених до білетів для співбесіди.

Взагалі, враховуючи наш досвід, постановка навчального процесу відповідає вимогам вищої школи. Кожне практичне заняття і лекція супроводжуються використанням сучасних досягнень експериментальної та клінічної медицини. Протягом майже двох десятиліть у викладанні цього цікавого предмета для провізорів-інтернів та слухачів підвищення кваліфікації виробилася доброзичлива вимогливість з об'єктивною оцінкою знань на кожному занятті. Таким чином, враховуючи, що клінічна фармація – одна з швидко прогресуючих і динамічних галузей медицини, нам є над

чим працювати й удосконалювати методи викладання, є що впроваджувати в практичну охорону здоров'я.

Досвід викладання клінічної фармації провізорам-інтернам та слухачам курсів підвищення кваліфікації показує, що використовувані нами методичні принципи дозволяють розширити їх уявлення про основні напрямки і можливості сучасної фармакотерапії і прискорити мотивацію для подальшого самостійного вивчення цієї важливої медичної дисципліни. Для цього є резерви подальшого удосконалення навчально-методичного процесу.

Література:

1. Белоусов Ю. Б., Гуревич К. Г. Клиническая фармакокинетика. Практическое дозирование лекарств / Ю. Б. Белоусов, К. Г. Гуревич // Спец. выпуск серии "Рациональная фармакотерапия". - М; Литера, 2005. - 288 с.
2. Клиническая фармация: учеб. для студентов высш. мед. учеб. заведений / И. А. Зупанец, В. П. Черных, Т. С. Сахарова и др.; под ред. В. П. Черных, И. А. Зупанца. – Харьков: Золотые страницы, 2012. – 776 с.
3. Клінічна фармакологія: Підручник / О. М. Біловол, О. Ф. Возіанов, І. К. Латогуз та ін. - К.: Здоров'я, 2005. - Т. 1. - 608 с; Т. 2. -684 с.
4. Клінічна фармакологія: Навчально-методичний посібник: метод. вказівки студентам фармацевтичних факультетів та інтернам-клінічним провізорам для самостійної підготовки / М. Ю. Коломоєць, Є. П. Ткач, Є. І. Шоріков и др. - Чернівці: Буковинський державний медичний університет, 2007. - 467 с.
5. Клінічна фармакологія: підручник / Кол. авторів; за ред. О.Я. Бабака, О. М. Біловола, І. С. Чекмана. – К.: Медицина, 2008. – 768 с.
6. Чекман І. С. Фармакокінетика і фармакодинаміка препаратів заліза / І. С. Чекман // Клініч. фармація. - 2005. - Т. 9, N 2. - С. 4-9.

7. *Фармацевтична опіка: навчальний посібник* / О. С. Хухліна, Є. П. Ткач, О. А. Подплетня та ін. – Вид. 2, допов. Та випр. – Вінниця: Нова Книга, 2014. – 520 с.

References:

1. *Belousov Yu. B., Hurevych K. H. Klynycheskaia farmakokynetyka. Praktycheskoe dozyrovanye lekarstv / Yu. B. Belousov, K. H. Hurevych // Spets. vypusk seryu "Ratsyonalnaia farmakoterapiia". - M; Lyte-ra, 2005. - 288 s.*

2. *Klynycheskaia farmatsyia: ucheb. dlia studentov vyssh. med. ucheb. zavedenyi / Y. A. Zupanets, V. P. Chernykh, T. S. Sakharova y dr.; pod red. V. P. Chernykh, Y. A. Zupantsa. – Kharkov: Zoloty stranytsy, 2012. – 776 s.*

3. *Klinichna farmakolohiia: Pidruchnyk / O. M. Bilovol, O. F. Vozianov, I. K. Latohuz ta in. - K.: Zdorovia, 2005. - T. 1. - 608 s; T. 2. -684 s.*

4. *Klinichna farmakolohiia : Navchalno-metodychnyi posibnyk: metod. vказivky studentam farmatsevychnykh fakultetiv ta internam-klinichnym provizoram dlia samostiinoi pidhotovky / M. Yu. Kolomoiets, Ye. P. Tkach, Ye. I. Shorikov y dr. - Chernivtsi: Bukovynskyi derzhavnyi medychnyi universytet, 2007. - 467 s.*

5. *Klinichna farmakolohiia: pidruchnyk / Kol. avtoriv; za red. O. Ya. Babaka, O. M. Bilovola, I. S. Chekmana. – K.: Medytsyna, 2008. – 768 s.*

6. *Chekman I. S. Farmakokynetyka i farmakodynamika preparativ zaliza / I. S. Chekman // Klinich. farmatsiia. - 2005. - T. 9, N 2. - S. 4-9.*

7. *Farmatsevychna opika: navchalnyi posibnyk / O. S. Khukhlina, Ye. P. Tkach, O. A. Podpletnia ta in. – Vyd. 2, dopov. Ta vypr. – Vinnytsia: Nova Knyha, 2014. – 520 s.*